

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Davacı . vekili . tarafından, müvekkilinin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığından çıkma istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle İçişleri Bakanlığı'na karşı açılan davada işin gereği görüldü.

Anayasa'nın 152. maddesinde, "Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.

Mahkeme, Anayasaya aykırılık iddiasını ciddi görmezse bu iddia temyiz merciince esas hükümle birlikte karara bağlanır.

Anayasa Mahkemesi, işin kendisine gelişinden başlamak üzere beş ay içinde kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar verilmezse mahkeme davayı yürürlükteki kanun hükümlerine göre sonuçlandırır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse, mahkeme buna uymak zorundadır..." kuralı yer almaktadır.

Öte yandan, Anayasa'nın 5. maddesinde, "Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır." hükmü, 10. maddesinin birinci fıkrasında, "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir." hükmü aynı maddenin son fıkrasında, "Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." hükmü, 12. maddesinde, "Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir. Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder." hükmü, 13. maddesinde, "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz" hükmü, 66. maddesinde, "Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türktür.

Türk babanın veya Türk ananın çocuğu Türktür.

Vatandaşlık, kanunun gösterdiği şartlarla kazanılır ve ancak kanunda belirtilen hallerde kaybedilir.

Hiçbir Türk, vatana bağlılıkla bağdaşmayan bir eylemde bulunmadıkça vatandaşlıktan çıkarılamaz.

Vatandaşlıktan çıkarma ile ilgili karar ve işlemlere karşı yargı yolu kapatılamaz." hükmü,72. maddesinde ise, "Vatan hizmeti, her Türkün hakkı ve ödevidir. Bu hizmetin Silahlı Kuvvetlerde veya kamu kesiminde ne şekilde yerine getirileceği veya getirilmiş sayılacağı kanunla düzenlenir." hükmü yer almaktadır.

5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun "Türk Vatandaşlığından Çıkma" başlıklı 25. maddesinde, "(1) Türk vatandaşlığından çıkmak için izin isteyen kişilere aşağıdaki şartları taşımaları halinde Bakanlıkça çıkma izni veya çıkma belgesi verilebilir.

a) Ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmak.

b) Yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanmış olmak veya kazanacağına ilişkin inandırıcı belirtiler bulunmak.

c) Herhangi bir suç veya askerlik hizmeti nedeniyle aranan kişilerden olmamak.

ç) Hakkında herhangi bir mali ve cezai tahdit bulunmamak." kuralı yer almaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden, Türk vatandaşı olan davacının 19.05.2011 tarihinde aynı zamanda Alman vatandaşlığını kazanması üzerine Türk vatandaşlığından çıkma talebinde bulunduğu söz konusu başvurusunun 5901 sayılı Kanununun 25/c maddesi uyarınca davacının bakaya olup askeri hizmet nedeniyle aranan kişilerden olduğundan bahisle reddedildiği, bakılan davanın da söz konusu işlemin iptali istemiyle açıldığı anlaşılmaktadır.

Anayasanın 13. maddesine göre temel hak ve özgürlükler ancak, Anayasanın özüne ve ruhuna uygun olarak, Yasa ile sınırlanabilir. Bu sınırlamanın da o hakkın barındırdığı öze dokunmaksızın Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olarak yapılması ve ayrıca bu sınırlamanın Kanun önünde eşitlik ilkesine de aykırı bir yön taşımaması gerekir.

Anayasanın temel hak ve ödevlere ilişkin ikinci kısmının siyasi hak ve ödevlere ilişkin dördüncü bölümü içerisinde "Türk Vatandaşlığı" başlığı altında 66. maddede uyumsuzluğun dayanağı Anayasal düzenlemenin yer aldığı görülmektedir. Vatandaşlık kişiler için öncelikle bir hak olması yanında bu hakkın yanında bir takım ödevleri de barındırdığı kuşkusuzdur. Ancak vatandaşlığın öncelikle bir hak olarak düşünülmesi siyasi bir hak ve ödev olan vatandaşlığın özüne daha uygun bulunmaktadır. Zira bu haktan yararlanmak istemeyen kişilerin belli koşullar altında bu haktan yararlanmamayı tercih etmeleri en doğal haklarındandır.

Davacı da 5901 sayılı Kanunda vatandaşlıktan çıkmak için gerekli tüm şartları taşımasına karşın askerlik hizmetini yerine getirmemesi sebebiyle aranan kişilerden olduğu gerekçesine dayalı olarak vatandaşlıktan çıkma talebinin reddedildiği görülmektedir.

Bu durumda, temel bir hak niteliği olduğu hususunda tereddüt bulunmayan vatandaşlıktan çıkmanın, Yasayla askerlik hizmeti nedeniyle aranan kişilerden olmamak koşuluna bağlanması ile birlikte bir şekilde askerlik hizmeti nedeniyle aranmayan ancak askerlik hizmetini yerine getirmemiş şahısların vatandaşlıktan çıkmaları için bir engel öngörülmemesine karşın yine askerlik hizmetini yerine getirmemiş ve fakat bu hizmet nedeniyle aranan kişilerden olan şahısların vatandaşlıktan çıkmalarına engel bir durum olarak öngörülmesinin Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesine ve 13. maddesinde yer

Esas Sayısı : 2013/10
Karar Sayısı : 2013/130

alan temel hak ve hürriyetlerin yasayla ve ancak özlerine dokunulmaksızın sınırlanabilir kuralına aykırı bir biçimde sınırlandırıldığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 25. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde yer alan "veya askerlik hizmeti" ibaresinin Anayasa'nın 10., 13. ve 66. maddelerine aykırı olduğundan bahisle iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına, dava dosyasının esastan görüşülmesinin Anayasa Mahkemesi'nce bu konuda bir karar verilinceye kadar (5 ay süreyle) bekletilmesine 20/12/2012 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. ""